

**Міністерство освіти і науки України
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв
Кафедра музичної педагогіки та хореографії**

ОП Хореографія

зі спеціальності 024 Хореографія

ПОЯНІЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до творчого проєкту – кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня

«Магістр»

«Традиційні танці в китайській культурі: «Гра з віялом»»

Лі Цзібін

Науковий керівник:

Пархоменко Олександр Миколайович,

доцент, кандидат педагогічних наук

Рецензент:

Благова Тетяна Олександрівна,

доктор педагогічних наук, професор

Допущено до захисту _____

в.о. завідувача кафедри музичної педагогіки та
хореографії, доцент

Олена КОВАЛЬ _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. Теоретичні основи реалізації кваліфікаційної роботи «Традиційні танці в китайській культурі: «Гра з віялом»».....	6
1.1. Розвиток танцю та його роль в культурному житті Китаю.....	6
1.2. Види традиційних китайських танців.....	13
1.3. Імплементация символів соціокультурного життя Китаю у хореографічне мистецтво.....	19
Висновки до першого розділу.....	26
РОЗДІЛ 2. Художні особливості хореографічної постановки «Гра з віялом» у контексті кваліфікаційної роботи «Традиційні танці в китайській культурі».....	28
2.1. Ідейно-тематичний аналіз хореографічного твору.....	28
2.2. Композиційно-архітектонічна будова хореографічної постановки.....	35
2.3. Характеристика музичної основи та сценографія хореографічної композиції.....	41
Висновки до другого розділу.....	45
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	50
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми кваліфікаційної роботи. Традиційні китайські танці, зокрема танці з віялом, є важливою складовою культурної спадщини Китаю, що відображає його історію, філософію та соціальні звичаї. Тема кваліфікаційної роботи **«Традиційні танці в китайській культурі: «Гра з віялом»»** обрана для дослідження і реалізації через свою культурну, історичну та інноваційну значимість.

Дана робота надає нам можливість зберегти і популяризувати традиційні танці, адаптуючи їх до сучасного мистецького контексту. Використання віяла як основного елемента хореографічної постановки забезпечує новий погляд на традиційні ритуали, інтегруючи їх в сучасні хореографічні форми. Це дозволяє створити унікальний естетичний і емоційний досвід, що поєднує візуальні та символічні аспекти традиційного китайського танцю з сучасними сценічними техніками.

Кваліфікаційна робота має важливу освітню і культурну цінність, сприяючи поширенню знань про китайську культурну спадщину серед міжнародної аудиторії й стимулюючи культурний обмін. Виконання традиційних танців у новому форматі підкреслює їхню актуальність і виразність, зберігаючи при цьому глибину та красу китайських культурних традицій.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в аналізі традиційних танців у культурі Китаю та створенні хореографічної постановки «Гра з віялом».

Завдання кваліфікаційної роботи:

- проаналізувати історичний шлях розвитку танцювального мистецтва в Китаї, основні етапи становлення та вплив на культурне життя Китаю;
- розглянути основні види традиційних китайських танців, їх особливості та значення;

- дослідити процес імплементації символів соціокультурного життя Китаю в хореографічне мистецтво;
- здійснити ідейно-тематичний аналіз хореографічної постановки «Гра з віялом»;
- розглянути композиційно-архітектонічну будову хореографічної постановки у контексті здійснення кваліфікаційної роботи «Традиційні танці в китайській культурі: «Гра з віялом»»
- охарактеризувати музичну основу та сценографію хореографічного твору.

Практичне значення кваліфікаційної роботи полягає у: популяризації традиційних китайських танців через сучасні сценічні постановки, що допомагає зберегти й передати культурну спадщину новим поколінням і міжнародній аудиторії. Сприяє розширенню хореографічних можливостей шляхом інтеграції традиційних елементів у нові, інноваційні танцювальні форми, що підвищує їх художню цінність та актуальність. Підвищує зацікавленості до китайської культури серед широкої аудиторії.

Таким чином, кваліфікаційна робота має важливе практичне значення, адже він спрямований зберігати і популяризувати китайську культурну спадщину, розвивати нові хореографічні підходи, підвищувати освітню цінність, сприяти культурному обміну та зміцнює міжнародні мистецькі зв'язки.

Апробація кваліфікаційної творчої роботи. Хореографічна постановка «Гра з віялами» була представлена на II Міжнародному двотуровому фестивалі-конкурсі мистецтва «Таланти Буковини» (1-3 березня 2024 р., м. Хотин, Чернівецька область) і здобула звання Лауреата I ступеня.

Досвід реалізації матеріалів кваліфікаційної творчої роботи відображений у доповідях на VI Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції *Мистецька освіта очима молодого науковця* (Ніжин, 6 грудня 2023 р.) за темою «*Специфіка танців різних провінцій Китаю: спільні*

та відмінні риси»»; VIII Мистецько-педагогічних читаннях пам'яті професора О. Я. Ростовського «Мистецька освіта України: глобальні виклики та перспективи розвитку» (Ніжин, 12 березня 2024) за темою «Життєдайність стародавніх танцювальних традицій: погляд через епохи».

Структура та обсяг пояснювальної записки. Пояснювальна записка складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (20 найменувань), додатків. Загальний обсяг роботи – 54 сторінки, з них основного тексту – 44 сторінки.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи реалізації кваліфікаційної роботи

«Традиційні танці в китайській культурі: «Гра з віялом»»

1.1. Розвиток танцю та його роль в культурному житті Китаю

Танець завжди був важливою складовою культури та мистецтва будь якої країни, а його роль в культурному житті народів надзвичайно важлива. Особливо в Китаї, де традиції танцю переплітаються з давньою історією та культурою. У китайській філософії поняття «танець» трактується не лише як хореографічна діяльність або розвага, але і як спосіб вираження глибоких духовних ідей та культурних цінностей [15, 83].

У контексті китайської філософії танець вважається не лише фізичним рухом, але й символічним дійством, яке може відобразити гармонію, ритм та баланс у всесвіті. Китайська філософія танець також інтерпретує як спосіб гармонізації та злагодження протилежностей. Концепція Інь та Янь, або принцип взаємодії протилежностей, широко застосовується в трактуванні танцю, де рухи та форми виражають взаємозв'язок між суперечностями і створюють відчуття рівноваги та гармонії.

Разом із тим танець також часто асоціюється з китайською філософією даосизму, буддизму або конфуціанства. Філософія даосизму, також відома як таоїзм, є однією з ключових філософських систем Китаю, яка сформувалася орієнтовно в VI столітті до н.е. [20].

Основу цієї філософії складає «Дао Де Цзин», або «Книга дороги і добродієвості», приписувана легендарному філософу Лао-цзи. Головним поняттям у даосизмі є «дао» (також трактується як «тао»), що означає «дорога» або «шлях». Це поняття використовується для вираження внутрішнього порядку, гармонії та невловимої суті всього, що існує [1, 386].

Основні принципи даосизму включають природність, спокій, внутрішню гармонію, бездіяльність (у сенсі невтручання в природний порядок речей) та природність. Філософія даосизму вчить, що всі речі повинні

розвиватися спонтанно, відповідно до природних ритмів та законів, і що намагання активно втручатися може призвести до дисгармонії та невдачі. Ця філософія спрямована на досягнення спокою, мудрості та гармонії з природою та космосом.

У культурі та мистецтві Китаю даосизм знайшов відображення у різних аспектах, включаючи живопис, музику, літературу та хореографію. Спокійність, гармонія та природність, які втілені в цій філософії, відіграють важливу роль у традиційному мистецтві Китаю та впливають на спосіб виконання та сприйняття мистецтва в цій країні.

Танець у цьому контексті розглядається як спосіб вираження природної рухливості та спокою, що сприяє злагодженню зовнішнього і внутрішнього світу. У давні часи китайці вважали, що танець може допомогти людині зв'язатися з природою та космосом, відчути єдність з усім живим [6].

Водночас у традиційних китайських танцях міститься багато символіки, пов'язаної з природою та космічним порядком. Наприклад, рухи, що імітують хвилі або вітер, або танці, в яких виконавці співпрацюють, щоб утворити гармонійні форми, відображають цю ідею природної рухливості та єдності з навколишнім середовищем. Такий підхід до танцювального мистецтва віддзеркалює ключові принципи даосизму, включаючи принципи єдності, гармонії та природності.

Таким чином, асоціація танцю з філософією даосизму глибоко вплетена в культуру та мистецтво Китаю, і вона відображається у способі виконання та сприйнятті танцювального мистецтва у цій країні. Танець не лише розглядається як художній вираз, але й як спосіб сприйняття світу та вираження духовних ідей та цінностей [8].

Філософія буддизму також має значний вплив на китайську культуру і мислення, формуючи світогляд та спосіб життя багатьох китайців протягом віків. Основні аспекти філософії буддизму, які знайшли віддзеркалення в китайському суспільстві, включають: *карму та перевтілення*. Буддизм вчить

про цикл перевтілення (сансара) і про те, як карма, тобто наслідки дій, впливає на майбутнє життя.

Ця концепція сприймається китайцями як підстава для морального життя, відповідальності за свої вчинки і пошуку духовного розвитку); як *прагнення до освіченості* (буддизм наголошує на досягненні освіченості (енлайтменту) через духовну практику, самопізнання і розвиток мудрості.

У китайській культурі це підтримується шляхом медитації, вивчення священних текстів і слідування духовному вчителю (гуру); *милосердя і співчуття* (центральне поняття буддизму – милосердя і співчуття до всіх живих істот [19].

Це відображається у китайських цінностях, сприяє формуванню соціальної справедливості, підтримує ідеї прощення і допомоги іншим); *поняття пустоти та нірвани* (буддизм наголошує на тому, що всі явища є пустими і недосяжними, а істинне заспокоєння можна знайти лише у досягненні нірвани – стану вільності від страждань. Це впливає на китайську культуру, спонукаючи до внутрішнього спокою, розуміння природи реальності та прагнення до духовного розвитку) [19].

У китайському суспільстві принципи буддизму пронизують багато сфер життя, включаючи мистецтво, хореографічне у тому числі, літературу, моральність і повсякденну практику. Це формує особистісну ідентичність, підтримує духовний розвиток та сприяє гармонійному співіснуванню в суспільстві. Разом із цим, у китайській культурі часто відображають елементи конфуціанства, яка є однією з основних філософій Китаю [9].

Конфуціанство, яке базується на вченнях Конфуція (Кун-Цзи), є однією з найвпливовіших філософських систем у китайській історії. Основні ідеї конфуціанства в цілому орієнтовані на створення гармонійного суспільства через вдосконалення людини в моральному та етичному плані.

Деякі з ключових принципів конфуціанства включають: людські відносини (конфуціанство підкреслює важливість етичних відносин між людьми, таких як родинні зв'язки, повага до старших і дотримання соціальних

обов'язків); мораль (основними моральними цінностями конфуціанства є чесність, відданість, ввічливість, скромність і доброчесність).

Людина повинна прагнути до самовдосконалення і дотримання цих цінностей у всіх аспектах життя); ритуали і традиції (конфуціанство вважає, що ритуали та традиції мають велике значення для підтримання гармонійних відносин у суспільстві).

Вони допомагають у створенні порядку і стабільності); самовладання (людина має виявляти самовладання і контролювати свої емоції, щоб уникати конфліктів та підтримувати гармонійні відносини з іншими); етика управління (для конфуціанців важливо, щоб правителі були морально сильними та мудрими лідерами, які прикладали зусилля до добробуту своїх підданих) [9].

Конфуціанство здебільшого спрямоване на побудову гармонійного суспільства шляхом виховання ідеалів моральної відповідальності та соціальної свідомості в кожній людині. Воно залишає свій слід не лише в культурі Китаю, а й в інших аспектах сучасного життя у цій країні. У традиційних китайських танцях можна помітити віддзеркалення цих конфуціанських цінностей.

Наприклад, деякі танці можуть підкреслювати важливість родинних зв'язків та поваги до старших. Вони можуть відображати елементи дотримання традицій, таких як обряди чи ритуали, які відіграють важливу роль у конфуціанському світогляді. Крім того, у китайських танцях можна побачити елементи взаємодії та гармонії між людьми, що є ще однією важливою концепцією у конфуціанстві.

Танцювальні виступи можуть нагадувати про значення спільної праці та співпраці для досягнення спільних цілей, що відображає конфуціанські принципи суспільства. Звідси, елементи конфуціанства виявляються у традиційних китайських танцях через підкреслення родинних цінностей, традицій, взаємодії та гармонії між людьми, що робить їх важливим аспектом вираження культурної спадщини Китаю [11].

Історія танцю в Китаї має тисячолітні корені, які переплітаються з багатовіковою культурою та традиціями цієї великої країни. Танець у Китаї не лише відображає історичні події та культурні звичаї, але й є важливим засобом виразу емоцій, духовності та ідентичності. Від традиційних народних танців до величних хореографічних вистав, китайський танець викликає захоплення та враження не лише в самому Китаї, але і в усьому світі.

Однією з основних функцій танцю у китайській культурі є вираження національної ідентичності та традицій. Він є важливим аспектом культурного досвіду, що передається з покоління в покоління і сприймається як символ культурної спадщини.

Одним із способів, яким танець виражає національну ідентичність, є використання традиційних китайських мотивів, костюмів, музики та ритмів. У багатьох хореографічних постановках можна помітити вплив давніх китайських легенд, міфів, історії та фольклору. Вони стають способом передачі та утримання культурних цінностей і традицій [14, 243].

Крім того, танцювальні виступи традиційно використовуються під час святкування національних свят, фестивалів та важливих подій, щоб виразити гордість та єдність нації. Вони стають місцем, де спільнота може відзначити свої досягнення та спільні цінності. Таким чином, танець у китайській культурі відіграє важливу роль у збереженні та вираженні національної ідентичності та традицій, а також у відображенні важливих аспектів китайської філософії та спільного досвіду [15, 84].

Через танець китайці передають історію свого народу, відображають його духовність, віру та культурні цінності. Відомі танцювальні традиції, такі як «танець Лева» або «танець Дракона», засновані на легендах та міфах, і вони мають велике значення для культурного самовизначення китайського народу й є найбільш популярними [1, 388].

Ще раз наголосимо, що танець також відіграє важливу роль у вираженні емоцій та відносин між людьми. Танець в Китаї часто використовується як засіб спілкування та виразу любові, поваги та шани. В традиційній китайській

культури танцювальні виступи часто супроводжуються музикою, піснями і різними ритуалами, що додає їм глибину та символічне значення.

За цих обставин танцювальні виступи виражають різні емоції, від радості та щастя до туги і суму, відзначати святкування та релігійні обряди або вшановувати минуле та традиції. Кожен танцювальний рух може мати своє власне символічне значення, яке відображає духовність, віру або історичні події. Танець також відображає соціальні та економічні зміни, що відбуваються у суспільстві, відображаючи сучасні тенденції та ідеї [18].

Зростання популярності танцю у сучасному китайському суспільстві також відображається у розвитку хореографічних шкіл, танцювальних гуртків та фестивалів. Наприклад, одним із визначних фестивалів в Китаї, який свідчить про зростання популярності танцю, є Фестиваль китайського новоріччя, або Свято весни (Spring Festival).

Цей фестиваль є найбільш важливим святом у китайському календарі та відзначає початок нового року за місячним календарем. Протягом святкування усіх національних меншин та громадських організацій, від молодих до старих, влаштовуються різноманітні хореографічні вистави та танцювальні конкурси, які збирають велику кількість учасників і глядачів [19].

Крім того, у багатьох містах Китаю діють хореографічні школи та танцювальні гуртки, які надають можливість молодим талантам розвивати свої навички та творчість у сфері танцю. Однією з найвідоміших хореографічних шкіл в Китаї є Шанхайська театральна академія (Shanghai Theatre Academy). Ця академія пропонує широкий спектр програм з хореографії та танцю для студентів, починаючи від базових курсів до підготовки професійних хореографів та викладачів [13, 143].

Ще однією відомою установою є Пекінський танцювальний коледж (Beijing Dance Academy). Цей заклад спеціалізується на підготовці танцюристів у різних жанрах, включаючи класичний, народний та сучасний танець. Крім того, у Шанхаї діє Танцювальний ансамбль Шанхайського міста

(Shanghai City Dance Ensemble), який відомий своїми захоплюючими виставами і високим професіоналізмом своїх виконавців.

Це сприяє не лише популяризації танцю серед молоді, але і розвитку професійної хореографічної сцени в Китаї. Відповідно, такі фестивалі та навчальні заклади створюють сприятливі умови для творчого розвитку молодих талантів, сприяючи розкриттю їхнього потенціалу та впровадженню новаторських ідей у сучасну хореографію Китаю [13, 144].

Танцювальні вистави сьогодення стають все більш сучасними та експериментальними, відкриваючи нові можливості для вираження та творчості. Вони поєднують у собі традиційні елементи китайської культури з новаторськими підходами та сучасними техніками хореографії.

Одним з напрямків розвитку є експерименти з різними техніками та стилями танцю. Сучасні китайські хореографи активно використовують елементи сучасного та ультрасучасного танцю, а також інтернаціональні танцювальні тенденції. Вони поєднують традиційні китайські рухи та мотиви з сучасними танцювальними прийомами, щоб створити щось нове і унікальне.

Крім того, сучасні китайські танцювальні вистави часто використовують інноваційні технології та мультимедійні ефекти, щоб створити більш імпресивний та вражаючий вплив на глядачів. Вони поєднують у собі танцювальні виступи з відеопроєкціями, світловими шоу та живою музикою, створюючи незабутній та магічний візуальний досвід [13, 144].

Такі експерименти відкривають нові горизонти для китайського танцю та дозволяють йому виходити за межі традиційних рамок, привертаючи увагу глядачів з усього світу та сприяючи розвитку культурного обміну та розуміння міжнародної аудиторії. Таким чином, танець відіграє ключову роль у культурному житті Китаю, відображаючи його традиції, історію та сучасність.

1.2. *Види традиційних китайських танців*

Традиційні китайські танці є не лише важливою частиною культурної спадщини Китаю, але й відображенням багатой історії та глибоких традицій держави. Вони пронизані символікою, мудрістю та емоціями, передаючи унікальну красу та глибину китайської культури. У наш час інтерес до традиційних китайських танців зростає, як у Китаї, так і по всьому світу. Вони стають предметом досліджень, викладання та постановок, вражаючи своєю красою та виразністю [1, 386].

Традиційні китайські танці мають багату історію та різноманітність стилів, що відображають різні аспекти культури, традицій та етнічних груп Китаю. Їхня історія датується тисячоліттями, і вони відображають різноманітні аспекти життя, традицій та вірувань різних етнічних груп, що населяли територію Китаю.

Різні регіони піднебесної мають свої власні традиційні танці, які відображають місцеві культурні особливості, історію та етнічну спадщину. Наприклад, танці з північного регіону Шаолінь часто вражають енергією та мужністю, водночас як танці з південного регіону Гуанчжоу можуть бути спокійними та елегантними [8].

Традиційні китайські танці можуть бути класифіковані за різними критеріями, такими як стиль виконання, музичний супровід, костюми та реквізити. Деякі з них включають класичні, фольклорні танці, танці на основі народних оповідей та міфів, а також етнічні постановки, які відображають традиції різних етнічних груп Китаю.

Вивчення цих різноманітних стилів і форм традиційних китайських танців дає можливість краще розуміти культурне багатство та різноманіття Китаю, а також допомагає зберегти і передати цю цінну спадщину майбутнім поколінням [11].

Одним із найпоширеніших та найбільш вишуканих стилів традиційного китайського танцю є **класичний танець (кунгфу танець)**. Цей стиль

відзначається виразністю, грацією та вишуканістю виконання, що дозволяє танцюристам виразно передати емоції та сюжетні лінії через рухи, пози та вираз обличчя.

Даний класичний китайський танець часто використовується для відтворення історичних або легендарних сцен, таких як давні міфи, легенди або історичні події. Він може відображати героїчні вчинки, романтичні історії, або виразити почуття любові, туги чи радості. У цій хореографії велика увага приділяється рухом та позам, які витончено синхронізуються з музикою та темпом мелодії.

Танцівники використовують своє тіло та рухи, щоб створювати гармонійні та естетично привабливі образи, які вражають глядачів своєю красою та елегантністю. Разом із тим, цей стиль танцю вимагає від танцюристів великої майстерності та гнучкості, а також вміння виразно виражати емоції та почуття через кожен рух та жест [15, 82].

Кунгфу танець не лише є важливою частиною культурного спадку Китаю, але й відзначається своєю унікальністю та вишуканістю, що робить його важливим аспектом китайської традиції мистецтва. Це вишуканий та виразний стиль, який поєднує в собі елементи мистецтва, музики та танцю. Він часто використовується для виконання історичних або легендарних сцен, а також для відображення героїзму та елегантності [15, 83].

Одним із найніжніших та найгармонійніших стилів традиційного китайського танцю є *ліричний танець (Таолу)*. Цей стиль відрізняється плавними та елегантними рухами, які виражають почуття спокою, краси та гармонії. У ліричному китайському танці велика увага приділяється плавним та потужним рухам, які переливаються один в одного без зайвого напруження чи рухів. Це дозволяє танцюристам передати емоційну глибину та виразність через м'які, але виразні жести та пози [7].

Цей танець часто використовується для виконання тематичних та емоційних виступів, які відображають природу, любов, релігійні практики або різноманітні аспекти людського життя. Він може бути виконаний як сольо,

так і у вигляді групових виступів, що надає можливість виразити глибокі емоції та почуття через спільне танцювальне виконання[7].

Даний стиль хореографії вважається одним із найпрекрасніших та найглибших в аспекті виразності та емоційного змісту. Він не лише є важливою частиною культурного спадку Китаю, але й відзначається своєю вишуканістю та спокоєм, що робить його важливим аспектом китайської традиції мистецтва.

Танець Дракона і Лева, або Ліонг (відомий також як «Великий танець ліонів»), є одним із найвражаючих та найпопулярніших танців у китайській культурі. Цей танець має велике історичне значення та широке поширення, особливо під час святкування Китайського Нового року та інших свят. Танець дракона і лева виконується зазвичай групами танцюристів, які спільно утворюють образ дракона або лева.

У традиційному виконанні танцю, великий дракон або лев рухається вдовж вулиць чи майданів, супроводжуючись ритмічним барабанням і музичним акомпанементом. Цей танець не лише мистецька вистава, але й символічний ритуал, спрямований на вигнання злих духів та принесення щасливого та благополучного майбутнього. Вважається, що рухи дракона чи лева можуть відлякувати злі сили та приносити удачу та процвітання [11].

Цей традиційний танець є важливою складовою частиною китайської культурної спадщини та відображає багатство та красу традиційних святкових обрядів. Виконання танцю дракона чи лева завжди є одним із найочікуваніших та найзахоплюючих моментів під час святкування різноманітних заходів у Китаї та за його межами.

Танець китайських військових мандрівників (Удао), який іноді називають «Танцем мечів», є мистецтвом, що демонструє бойові навички з використанням традиційного китайського меча. Цей танець виконується майстрами удао та іншими військовими мандрівниками, які демонструють високий рівень майстерності та вправності [20].

Удао – це спеціальний вид китайського меча, який відрізняється своєю величезною і широкою клинковою частиною. Танцівники, які виконують танець Удао, використовують мечі у різноманітних техніках та рухах, щоб створити естетично привабливі та захоплюючі образи.

У традиційному виконанні танцю мечів, танцівники демонструють майстерність виконання різноманітних прийомів, у тому числі різання, ударів, блокування та вишуканих маневрів, що нагадують бойові дії. Це мистецтво вимагає від танцівників не лише фізичної сили, але й гнучкості, координації та точності.

Танець Удао часто виконується під час святкових заходів, виставок мистецтва та інших подій, які відзначають традиції та культурне надбання Китаю. Його виступи захоплюють глядачів своєю енергією, грацією та мистецтвом володіння мечами, роблячи його одним із найвражаючих та неповторних видів традиційного китайського мистецтва [6].

Танець на бамбукових палках (Чічжіао). Він є унікальним видом традиційного китайського танцю, що вражає своєю складністю та естетикою. У цьому танці використовуються довгі бамбукові палки, на яких танцюристи танцюють, прискакуючи та виконуючи різноманітні акробатичні рухи. Чічжіао вимагає від танцівників високого рівня балансу, координації та силових навичок. Танцюристи майстерно виконують складні рухи, такі як стрибки, оберти та відскоки, утримуючись на вузьких бамбукових палках [20].

Їхні виступи часто супроводжуються музикою та танцювальними рухами, що надають цьому виду танцю енергії та динаміки. Даний вид танцю часто виконується під час святкових заходів, фестивалів та виставок мистецтва в Китаї. Він захоплює глядачів своєю вражаючою технікою та грацією танцюристів, а також відображає багатство традиційного китайського мистецтва та культурного надбання [20].

Танець піонів, або Мудан, є одним з найпопулярніших танцювальних виступів у китайській культурі. Цей танець імітує граціозні рухи та красу квітучого піона, який в Китаї вважається символом краси, благополуччя та

елегантності. У танці Мудан танцівники використовують своє тіло, щоб імітувати рухи та форму піонів, розкриваючи їхню красу та вишуканість. Рухи танцівників плавні та граціозні, нагадуючи розквітання квітки. Виступи часто доповнюються музикою та спеціально підібраним костюмом, що надає танцювальному виступу більшої естетичної виразності.

Танець піонів вважається одним із символів китайської культури та мистецтва. Він часто виконується під час святкових заходів, театральних вистав та інших урочистостей як в Китаї, так і за його межами. Цей танець втілює в собі красу та елегантність китайської традиції та вражає глядачів своєю вишуканістю та символікою [7].

Важливим виразом культурної спадщини різних народів та етнічних груп, які населяють цю велику країну є **етнічні танці** Китаю. Кожна етнічна група має свої унікальні традиції, костюми, музику та танцювальні рухи, які відображають їхню історію, культуру та спосіб життя.

Наприклад, у *традиційних танцях монголів* можна побачити граційність та силу кочових народів, які відображають їхній спосіб життя та традиції пастухів. *Танці тибетців*, зі своєю містичною енергією та вишуканістю рухів, часто використовуються для відображення релігійних обрядів та повір'їв. *Танці уйгурів*, які сповнені енергії та виразності, відображають життя та традиції цього тюркського народу [10, 107].

Загалом, етнічні танці Китаю не лише показують багатство та різноманіття культурної спадщини країни, але й сприяють збереженню та передачі цієї спадщини майбутнім поколінням. Вони є важливим елементом культурного життя Китаю та надихають на розуміння та повагу до різноманітності його народів.

Невід'ємною частиною культурного життя Китаю є **ритуальні танці**. Вони виконуються під час різних обрядів, свят або церемоній, щоб виразити повагу, вшанувати традиції та відзначити особливі події. Ці танці можуть мати глибокі історичні коріння та бути пов'язані із релігійними, соціальними або культурними обрядами.

Наприклад, під час святкування Китайського Нового року часто виконуються ритуальні танці дракона і лева, які сприймаються як символи добробуту, щастя та успіху. Танець ліонів, відомий як «Ліонг», відбиває старовинні обряди з вигнання злих духів та приваблення удачі.

Також ритуальні танці використовуються під час весілля та інших урочистих подій для вираження радості, щастя та щирості. Вони можуть містити специфічні рухи, які символізують об'єднання, гармонію та благополуччя для молодят та їхніх родин [10, 108].

Драматичні танці в Китаї є важливим елементом традиційного мистецтва і використовуються для відтворення сцен з історичних подій, легенд або міфології. Ці танці поєднують в собі елементи акторської майстерності та музики, створюючи вражаючі постановки, які не лише розважають, а й надихають глядачів та передають певні соціальні або моральні повідомлення.

У драматичних танцях можуть використовуватися різні теми, від історичних битв та романтичних легенд до відтворення повсякденного життя. Вони часто відображають культурні та соціальні аспекти китайського суспільства та відомі своєю драматичністю, емоційністю та експресією.

Наприклад, традиційні драматичні танці можуть відтворювати легендарні історії про героїчні битви, мудрих вчених або кохання, а також розповідати про важливі моменти в китайській історії та культурі. Ці танці виконуються з великою увагою до деталей, таких як костюми, реквізит та хореографія, щоб створити захоплюючу та незабутню виставу для глядачів[8].

Ми навели лише деякі з різновидів традиційних китайських танців, які відображають багатство культурної спадщини та мистецтва Китаю. Кожен з цих стилів має свою власну унікальність і значення, що додає різноманіття та красу китайському танцю.

Проте нашу увагу привертає **танець китайських віянь (Бу)**, який лежить в основі нашої кваліфікаційної роботи. У цьому виді танцю

використовуються традиційні китайські віяла, які виконавець майстерно рухає, створюючи чудову гру рухів та образів.

Танець китайських віянь є відображенням вишуканості та елегантності китайської культури. Використання віял у танці додає виразності та гармонії до виступу, підкреслюючи красу кожного руху танцівника. Рухи виконавця можуть бути плавними та помірними або енергійними та динамічними, створюючи різноманітні образи та ефекти [5].

Танець китайських віянь часто виконується під час святкових заходів, театральних вистав та різноманітних виступів. Він привертає увагу глядачів своєю красою, грацією та майстерністю виконання, що робить його одним з найвражаючих елементів китайського мистецтва танцю.

Отже, ці категорії традиційних китайських танців відображають багатогранність та різноманітність культурної спадщини Китаю, а також їх важливу роль у вираженні та збереженні культурних традицій та цінностей. Кожен вид танцю має свої унікальні особливості та символіку, які відображають історію, культуру та духовність китайського народу.

1.3. Імплементация символів соціокультурного життя Китаю в хореографічне мистецтво

Від давніх часів символіка має особливе значення для китайської культури, що відображається у всіх аспектах життя цього великого народу. Від древніх символів, що перетнули віки, до сучасних інтерпретацій, кожен з них несе у собі глибокий історичний, культурний та духовний зміст. Символи являють собою відображення важливих аспектів китайського життя, від його споконвічних традицій до сучасної ідентичності.

У китайській філософії символи відіграють важливу роль, що виявляється у їх використанні для передачі глибоких філософських концепцій та ідей. Кожен символ може мати кілька значень і відтворювати складні аспекти космосу, природи, суспільства та душі.

Наприклад, символи Інь та Янь, які представляють протилежності, але водночас взаємодоповнюють один одного, відображають принципи гармонії та рівноваги в китайському мисленні. Символи також використовуються для передачі ідей про єдність усього, вічне коло життя і смерті, та інші абстрактні концепції. Таким чином, символи у китайській філософії є ключем до розуміння глибинних переконань та цінностей цієї культури [1, 387].

Як бачимо, символи в соціокультурному житті Китаю відіграють важливу роль у вираженні та втіленні різних аспектів китайської ідентичності, традицій та цінностей. Тому принагідно розглянути одні з найважливіших символів у китайському соціокультурному контексті:

Дракон. Дракон в китайській культурі відіграє важливу роль і має глибокі символічні значення. Він символізує: *силу і могутність* (дракон вважається символом сили, могутності та влади. Він втілює в собі могутні енергії природи і володіє неперевершеними силами); *щастя і благополуччя* (у китайській традиції дракон також асоціюється із щастям, успіхом та процвітанням.

Він приносить удачу та благополуччя своїм шанувальникам); *довголіття і мудрість* (завдяки своїй тривалості життя, дракон символізує довголіття та мудрість. Він передає ідею тривалого і щасливого життя); *імператорську владу* (у минулому дракон був символом імператорської влади та культурного спадку.

Тільки імператор та його родина мали право використовувати зображення дракона у своїй символіці); *позитивну енергію* (дракон вважається джерелом позитивної енергії, яка захищає від негативних впливів та приносить гармонію та рівновагу) [13, 51].

Таким чином, у сучасному китайському суспільстві образ дракона використовується у багатьох сферах, включаючи мистецтво, дизайн, архітектуру та розваги, як символ сили, мудрості та культурного багатства.

Фенікс. Фенікс або «фухан» має велике символічне значення в китайській культурі. Наведемо декілька аспектів символіки фенікса в

китайській міфології: *благополуччя і добро* (фенікс вважається символом благополуччя, щастя і добра. Він приносить удачу та процвітання тим, хто зустрічає його або має з ним стосунки); *відродження і вічність* (фенікс відомий своєю здатністю до відродження і вічності [7].

Він символізує перетворення та нове життя, що відбувається після кінця чи катастрофи); *краса і чистота* (у китайській міфології фенікс також асоціюється з красою і чистотою. Його привабливість і велич завжди вражають, а його присутність вважається знаком божественного покровительства); *духовна сила і влада* (фенікс виступає як символ духовної сили, мудрості та влади.

Його присутність уособлює велич і владу духовного світу); *пара з драконом* (у китайській традиції фенікс часто уявляється разом із драконом, утворюючи образ гармонії і злагоди. Ця пара символізує єдність протилежностей і взаємодоповнення). Фенікс часто зустрічається у мистецтві, літературі та архітектурі Китаю як символ краси, влади та духовності. Його образ також широко використовується у прикрасах, вишивці та різноманітних різьблених виробах [7].

Бамбук. Так, бамбук в китайській культурі має глибоке символічне значення і використовується для вираження різних ідей та цінностей. Існує декілька аспектів символіки бамбука: *добробут і процвітання* (бамбук вважається символом добробуту та процвітання. Його швидкий ріст і велика витривалість асоціюються з успіхом та достатком); *скромність і простота* (бамбук символізує скромність і простоту в китайській культурі.

Він зростає без великих намагань та умов та не претендує на високий статус, що робить його прикладом скромності); *гнучкість і витонченість* (бамбук символізує здатність адаптуватися до змін і виживати в умовах непевності); *мужність і відданість* (у деяких контекстах бамбук також асоціюється з мужністю і відданістю [3, 142].

Його стійкість до вітру і дощу відображає силу духу та відданість своїм переконанням); *єдність та гнучкість* (бамбук часто використовується як

символ єдності та гнучкості, бо його стебла зазвичай використовуються для побудови будинків, меблів та інших об'єктів, що вимагають гнучкості та стійкості). Звідси, у китайській культурі бамбук широко використовується у мистецтві, літературі, архітектурі та різноманітних галузях ремесел як символічний елемент, що підкреслює цінності скромності, витривалості та гнучкості [3].

Червона китайська печатка (хаошуань). Червона китайська печатка, відома також як «хаошуань» (китайською мовою «хао» означає «символ» або «знак», а «шуань» – «печатка»), це один з найважливіших символів у китайській культурі. Вона має багатофункціональне значення і використовується в різних аспектах життя, включаючи мистецтво, культуру, традиції та державні справи [14, 243].

Вона символізує: *авторитет і легітимність* (у давні часи червона печатка була символом авторитету та легітимності. Вона використовувалася для підписування документів та підтвердження правовладдя. Печатка вважалася важливим символом влади, що підкреслювала статус власника); *унікальність та ідентифікація* (кожна печатка мала унікальний дизайн або напис, який ідентифікував власника).

Вона слугувала як засіб персональної ідентифікації і здавалася на вимогу при офіційних справах); *традиція та культура* (використання червоної печатки має велике культурне значення в Китаї. Це не лише практичний засіб, але й важлива частина китайської традиції та культури, яка зберігається протягом тисячоліть); *мистецтво та естетика* (виготовлення печаток вважається мистецтвом в Китаї).

Багато майстрів витрачають багато часу на створення унікального та естетично привабливого дизайну для печаток, що стає предметом захоплення для колекціонерів і любителів мистецтва); *духовність та філософія* (уявлення про червону печатку також може мати духовне значення. Вона може відображати глибокі філософські концепції, такі як гармонія, рівновага та єдність) [14, 244].

У сучасному Китаї червона китайська печатка залишається важливим символом культури й авторитету, використовується в різних сферах життя, від державних органів до особистих печаток для художніх та літературних творів.

Буддійська лотосова квітка. Буддійська лотосова квітка, або просто лотос, є одним з найбільш важливих символів у буддизмі та китайській культурі в цілому. Цей квітковий символ має глибокі духовні й філософські значення і широко використовується у мистецтві, релігійних обрядах та повсякденному житті.

Наведемо деякі ключові аспекти символіки буддійської лотосової квітки: *духовне пробудження* (у буддизмі лотос часто асоціюється з духовним пробудженням та духовним розвитком. Подібно до того, як квітка виростає з темряви мулу, лотос символізує пробудження душі до світла і мудрості); *чистота і досконалість* (лотос також вважається символом чистоти та досконалості) [12, 44].

Незважаючи на те, що він росте у брудній воді, квітка залишається недоторканою і бездоганною, що відображає здатність до самоочищення та духовної чистоти); *відродження і перетворення* (лотос також символізує відродження й перетворення, оскільки він щодня розкривається і відновлюється знову. Це може бути сприйнято як метафора для перетворення душі та досягнення нового рівня духовності); *мудрість і освіченість* (у багатьох культурах лотос вважається символом мудрості та освіченості.

Його розкрита квітка відображає внутрішню світлість душі та вищу реальність духовного світу); *краса та естетика* (поза його духовним значенням, лотос також відомий своєю красою та естетикою. Його гарний вигляд і симетрія роблять його популярним мотивом в мистецтві, дизайні та різноманітних декоративних предметах) [12, 45].

У цілому, буддійська лотосова квітка відображає глибокі духовні та філософські ідеї, такі як пробудження, чистота, відродження та мудрість, та є важливим символом у буддизмі та китайській культурі.

Кільце дружби (жадеїт). Кільце дружби, виготовлене з жадеїту, має особливе значення в китайській культурі. Жадеїт вважається одним з найцінніших дорогоцінних каменів у китайському мистецтві та традиціях і відіграє важливу роль в символіці та віруваннях.

Він символізує: *довголіття та здоров'я* (у китайській культурі вірування в те, що носіння кільця з жадеїту може приносити довголіття і здоров'я, робить його популярним подарунком серед китайців); *щастя та успіх* (вірування, що носіння каменю може принести удачу і благополуччя своєму власнику); *дружба та вірність* (кільце з жадеїту може також символізувати дружбу та вірність).

Подарунок кільця з цього дорогоцінного матеріалу може виражати велику повагу та глибоке почуття дружби); *естетика та краса* (поза його символічним значенням, жадеїт також відомий своєю красою та естетикою. Його яскравий зелений колір і характерні відтінки роблять його популярним матеріалом для виготовлення прикрас та інших предметів).

Загалом, кільце дружби з жадеїту вкладається в глибокі традиції та вірування китайської культури, відображаючи цінність дружби, щастя та краси [17].

Меч. Меч в китайській культурі має глибокі символічні значення, які відображають його важливу роль у культурі, філософії та історії Китаю. Його основні символи: *сила та мужність* (у китайській культурі меч вважається символом сили, мужності і відваги. Він часто асоціюється з воїнами та воєначальниками, які володіли цією зброєю, та втілює ідеали воїнського духу); *правосуддя та справедливості* (у давні часи меч використовувався для виконання судових рішень [8]).

Він відображає ідею правосуддя та справедливості і символізує здатність влади до захисту правди); *духовний розвиток* (у традиційній китайській філософії меч також використовується як символ духовного розвитку. Його володарі вправлялися в мистецтві меча (жан-фа), що включало в себе елементи медитації, контролю над диханням та способи боротьби);

культурного спадку (у китайській літературі та мистецтві меч часто зустрічається як символ культурного спадку та високої майстерності [8].

Він використовується для вираження естетичних ідеалів та високих моральних цінностей). Звідси, меч в китайській культурі відіграє важливу роль як символ сили, справедливості, духовного розвитку та культурного спадку, втілюючи в собі глибокі ідеали та цінності китайського суспільства.

Віяло. Віяло в китайській культурі має багатозначне символічне значення і глибокі корені, що відображають різноманітні аспекти життя, мистецтва та філософії Китаю. Воно відображає: *символ гармонії з природою* (віяло є одним з найдревніших атрибутів китайської культури, яке використовувалося для охолодження та відтворення природного повітря).

Він асоціюється із гармонією з природою та відчуттям спокою, що випливає із близького спілкування з природою); *символ краси та елегантності* (віяло вважається символом жіночої краси та елегантності. У китайському мистецтві та літературі він часто згадується як предмет, що виражає витонченість та грацію); *символ статусу та соціального положення* (у минулому віяло було не лише предметом прикраси, але й показником соціального статусу [5, 12].

Чим більш вишукане та прикрашене віяло було у особи, тим вище був її статус у суспільстві); *символ мистецтва та ремесла* (виготовлення віяла вимагає високої майстерності та витончених ремесельних навичок. Віяла часто використовуються як предмети мистецтва, що відображають багатство та традиції китайської рукодільної культури).

Таким чином, віяло в китайській культурі відіграє важливу роль як символ гармонії з природою, краси, соціального статусу та мистецтва, що відображає багатогранність цінностей та ідеалів китайського суспільства [5, 12].

Сьогодні ці символи широко використовуються у мистецтві, літературі, архітектурі, дизайні і повсякденному житті Китаю, щоб відображати його культурну спадщину та цінності, а також імплементуються у хореографії, про

що свідчать безліч традиційних та сучасних танців. Використання символів у хореографії застосовується для того, щоб передати глибокий сенс і спадщину цієї давньої культури через рухи та емоції танцю. Традиційні та сучасні китайські танці часто використовують символіку дракона, фенікса, бамбука та інших символів, щоб висловити красу, глибокий зміст та важливі цінності китайського народу.

У традиційних танцях, таких як танець дракона, віяла або танці піонів, символи використовуються як ключові елементи хореографічних постановок, щоб передати історію, міфи та традиції Китаю. У сучасній же хореографії ці символи також можуть бути інтерпретовані у нових контекстах та з'єднані з сучасними танцювальними стилями та техніками, що створює унікальне поєднання традицій та інновацій.

Висновки до першого розділу

1. Проаналізовано, що в основі традиційних китайських танців лежать багаті культурні традиції. Було висвітлено значення танцю у китайській культурі, його роль у вираженні національної ідентичності, спадщини та релігійних переконань. Крім того, розглянули різноманітні типи традиційних китайських танців, включаючи символіку і значення кожного типу.

Важливою частиною роботи є аналіз історичних та культурних контекстів, які вплинули на розвиток танцю в різні епохи. Багато традиційних китайських танців мають свої корені в давніх міфах та легендах та вплинули на формування символіки та сценаріїв танцювальних постановок.

2. Поширення буддизму, конфуціанства та даосизму в Китаї призвело до розвитку танцювальних форм, які відображають релігійні та духовні практики. Впродовж історії Китаю, імператори й імператриці використовували танці як засіб вираження своєї влади та авторитету.

Традиційні танці, які виконувалися на придворних святах та урочистостях, були сповнені символіки та підкреслювали імператорську гідність.

3. Завдяки культурним обмінам та торговельним зв'язкам з іншими країнами, в китайській танцювальній традиції можна виявити сліди іноземного впливу, такі як техніки, костюми та музичні мотиви, що проникли в місцево танцювального стилю. У сучасному Китаї традиційні танці постійно розвиваються під впливом нових технологій, соціальних та культурних змін. Сучасні танцюристи та хореографи поєднують традиційні елементи із сучасними інноваціями, створюючи нові форми виразності та творчості.

Загалом, дана кваліфікаційна робота надала нам глибокого розуміння значення танцю у китайському суспільстві та відображення його розвитку через століття. Це дозволило висвітлити багатство і різноманіття культурної спадщини Китаю через призму його унікальних танцювальних традицій.

РОЗДІЛ 2. Художні особливості хореографічної постановки «Гра з віялом» у контексті кваліфікаційної роботи «Традиційні танці в китайській культурі»

2.1. Ідейно-тематичний аналіз хореографічного твору

Тема: Обрядовість й традиції китайської провінції Хубей під час святкування збору врожаю.

Ідея: Відображення гармонії між людиною та природою через ритуальні рухи та віяло, що слугує символом культурних традицій, які передають єдність із природними стихіями та взаємозв'язок між минулим і сучасним.

Надзавдання: Збереження традицій Хубею через хореографію, яка передає радість, любов до врожаю та надію, а також відображає взаємодію з природою через рухи, що підкреслюють гармонію з навколишнім середовищем.

Конфлікт: Проявлятися на культурному, емоційному, соціальному, природному та технічному рівнях. Ключем вирішення цих конфліктів є успішна реалізації ідеї танцю і забезпечення його значущості та впливу на глядачів.

Наскрізна дія: Відображення сезонних змін у процесі збору врожаю, які втілені через національну танцювальну лексику дівчат з використанням віяла для вираження радості та захоплення врожаєм. Цей етап включає енергійні й граціозні рухи, що імітують збір врожаю і святкування.

Час дії: Осінній сезон, який відображає час святкувань і радісні подій у житті сільських мешканців.

Місце дії: Китайське сільське поселення в провінції Хубей.

Форма: Хореографічний ансамбль.

Стиль: Народна хореографія.

Жанр (за драматургією): Ліричний.

Лібрето

Схід сонця. Легкий туман огортає родючі землі Хубея. Дівчата з народу Хань з'являються з віями, які, як квіти, розпускаються на світанку, символізуючи жіночність та грацію. Їхні плавні рухи нагадують легкий вітерець, що грає з пелюстками квітів. Виконавиці розкривають віяла, заповнюючи сцену яскравими фарбами та візерунками, відображаючи початок нового дня і підготовку до збору врожаю.

Дівчата повільно рухаються сценою, піднімаючи віяла, ніби звертаючись до неба, демонструючи гармонію з природою. Віяла розгортаються і складаються, як квіти, що розпускаються, символізуючи початок життя. Кожен жест наповнений любов'ю до землі та вдячністю за її плоди, створюючи відчуття єдності з природою і спокою перед великою роботою.

Музика стає енергійнішою, сигналізуючи початок збору врожаю. Дівчата з піднесенням беруться за роботу, використовуючи віяла як знаряддя, що допомагають організовано збирати плоди праці, і перетворюються на символи чотирьох стихій – вітру, води, землі та вогню.

Кожна танцівниця уособлює одну з цих стихій, її рухи змінюються, в залежності від характеру стихії: вітер танцює навколо, вода пливе та тече, земля стабільна та непорушна, вогонь палає пристрасними рухами. Взаємодія між танцівницями та їхніми віями створює гармонію стихій, де всі елементи зливаються у єдиний танок природи, демонструючи їхню спільну мету і підтримку одна одної в процесі праці.

Танець стає динамічнішим. Танцівниці з легкістю і грацією розмахують віями, підкидаючи їх у повітря і створюючи візерунки. Їхні рухи стають енергійними та швидкими, але залишаються плавними й точними. Гра з віялом перетворюється на захоплюючу виставу, де кожна танцівниця демонструє свою майстерність. Вони танцюють, немов вітер, що жене листя, або хвилі, що піднімаються на гребінь і знову повертаються до спокою.

Танець поступово сповільнюється, переходячи до заключної частини. Танцівниці збираються разом, плавно складаючи віяла, як знак завершення дня. Їхні рухи стають стриманішими, але глибокими та наповненими значенням. Жінки, задоволені своєю працею, обмінюються поглядами, сповненими радості та надії. Віяла тепер символізують не лише завершеність і внутрішній мир, але й здійснені мрії та очікування кращого майбутнього.

Сцена поступово темніє, і жінки піднімають віяла в знак завершення танцю і святкування. В останні хвилини вони об'єднуються в тісне коло, демонструючи єдність мрій та прагнень. М'яке світло акцентує увагу на віялах, що м'яко коливаються в такт останнім звукам музики, символізуючи безперервний цикл життя, праці та надії на краще майбутнє.

Дійові особи та їх характеристика

«Дівчата з віялами». Дівчата в танці є втіленням традиційної китайської естетики, де кожен образ символізує важливі аспекти природи, культури та жіночності. Вони не лише демонструють технічну майстерність, але й передають глибокі філософські ідеї, що лежать в основі китайської культури.

У кожної з дівчат є своя роль, що представляє певний аспект природи – вітер, воду, квіти. Їхні образи допомагають створити цілісну картину природи, підкреслюючи її красу і різноманітність. Синхронізованість їхнього танцю символізує гармонію природних елементів та їхню взаємодію.

Кожна дівчина має свій індивідуальний стиль, відображаючи певний природний елемент. Їхні рухи ніжні та плавні, як течія води, або легкі й швидкі, наче подих вітру. Вони демонструють спокій і врівноваженість, втілюючи естетику гармонії та рівноваги.

У танці «Гра з віялом» кожна дівчина має свою унікальну роль і символіку, що робить цей танець багатограним і глибоко значущим для

китайської культури. Разом вони створюють гармонійну, візуально привабливу композицію, яка є втіленням краси, традицій і природи.

«Дівчина-вітер» – це образ невловимості й непередбачуваності. Вона уособлює красу і силу вітру, який може бути ніжним і лагідним, але також здатний змінювати все на своєму шляху. Її присутність у танці додає йому глибини та робить його більш динамічним.

Символіка вітру в китайській культурі часто асоціюється зі змінами, життєвою силою і невловимою красою. Дівчина-вітер уособлює цю мінливість та енергію, яка рухає природні сили. Вона виступає в ролі посередника між небом і землею, пов'язуючи їх своїми рухами.

Її характерні рухи відрізняються швидкістю та легкістю, ніби вона танцює в такт невидимим потокам повітря. Вони можуть бути різкими та раптовими, коли вітер стає сильнішим, або плавними й граційними, коли вітер стихає. Вона передає емоції непередбачуваності та свободи, часто рухаючись несподівано, наче граючись з глядачами та іншими персонажами танцю.

Її танець включає багато обертів, різких змін напрямку і високо піднятих стрибків, що створює відчуття польоту. Вона часто використовує віяло, щоб підкреслити свої рухи, роблячи їх ще більш виразними. Коли вона рухається, здається, що вона здатна керувати простором навколо себе, створюючи невидимі потоки, які впливають на інших персонажів.

Дівчина-вітер часто виступає в ролі каталізатора змін у танці. Вона може змінювати ритм і настрій, вносячи нові елементи в композицію. Її роль важлива для створення атмосфери динаміки і постійного руху, підкреслюючи, що зміни є невід'ємною частиною природи і життя.

Дівчина-вітер часто вступає в інтеракцію з іншими дійовими особами танцю, додаючи рухливості та динаміки їхнім статичним рухам. Вона може «оживляти» їх своїм подихом, змушуючи рухатися в її такт. Це підкреслює важливість вітру як життєдайної сили, що впливає на все навколо.

Цей персонаж символізує свободу, рух і непередбачуваність природи. Вона є втіленням легкості та енергії, що оживляє танець.

Дівчина-вогонь. Вогонь у китайській культурі часто асоціюється з динамізмом, очищенням і внутрішньою силою. Дівчина-вогонь уособлює ці аспекти: її образ несе в собі тепло і світло, а також здатність змінювати і оновлювати. Вона символізує пристрасть, рішучість і потужну енергію, яка може надихати інших.

Цей персонаж є уособленням енергії, сили, пристрасті і трансформації. Вона втілює життєву силу, здатну як створювати, так і знищувати, надаючи танцю елемент драматизму та інтенсивності. Її присутність у танці додає йому емоційної глибини і виразності, роблячи його більш яскравим і запам'ятовуваним.

Характер танцювальних рухів швидкий, різкий та ритмічний, нагадуючи полум'я, що палає. Вона танцює з інтенсивністю і силою, передаючи емоції неприборканої енергії та внутрішнього горіння. Її характер виражає палкість і пристрасть, які можуть бути як творчими, так і руйнівними, залежно від контексту.

Танець, який виконує дівчина-вогонь, включає багато швидких і різких рухів, що нагадують спалахи полум'я. Вона використовує віяло, щоб підкреслити свою силу і енергію, розмахуючи ним з інтенсивністю. Її рухи можуть бути як плавними і закрученими, символізуючи танець вогняного полум'я, так і стрімкими і рвучкими, відображаючи силу і енергію стихії.

Дівчина-вогонь часто виступає в ролі трансформаційної сили, яка може змінювати ситуації і впливати на інших персонажів. Її присутність у танці підсилює емоційну напругу і додає драматизму. Вона може з'являтися у моменти кульмінації, коли потрібно підкреслити важливість змін або виразити сильні емоції.

Цей танцювальний образ може взаємодіяти з іншими дівчатами, додаючи їм своєї енергії і запалу. Вона може підштовхувати їх до більш інтенсивних і пристрастних рухів або, навпаки, пом'якшувати їхню енергію, створюючи баланс між різними стихіями. Її взаємодія з іншими персонажами підкреслює роль вогню як каталізатора змін, що впливає на все навколо.

Дівчина-земля. Образ Дівчини-землі в хореографічній постановці — це персонаж, що символізує стабільність, витривалість, материнську турботу і силу природи. Вона уособлює основу життя, родючість і постійну циклічність природних процесів, які підтримують баланс у світі.

Земля в китайській культурі асоціюється зі стійкістю, родючістю, надійністю і підтримкою всіх живих істот. Дівчина-земля представляє ці аспекти, символізуючи силу природи, яка постійно відновлюється, підтримує життя і є джерелом усього сущого. Вона також асоціюється з гармонією і рівновагою, адже земля — це центр, що утримує все навколо.

Її рухи плавні, повільні і впевнені, відображаючи стійкість і силу землі. Вона випромінює спокій, врівноваженість і теплоту, наче з неї виходить безмежна енергія, що живить і підтримує все живе. Її характер відображає материнську турботу і терпіння, адже вона втілює образ, який дарує життя і захищає.

Дівчина-земля виступає як центр балансу і стабільності в танці. Вона може грати роль заспокійливої сили, що об'єднує інших персонажів і допомагає їм знайти внутрішню рівновагу. Її роль підкреслює важливість гармонії і взаємодії з природою, відображаючи циклічність життя і природних процесів.

Її танець сповнений плавних і ритмічних рухів, що підкреслюють її зв'язок із землею. Вона використовує віяло, створюючи рухи, що нагадують хвилі на полі чи ріст рослин. Її рухи спокійні і стабільні, часто з повторюваними елементами, що нагадують про цикли природи, такі як схід і захід сонця, зміна пір року.

Дівчина-земля взаємодіє з іншими дівчатами, привносячи стабільність і врівноваженість у їхні рухи. Вона може виступати як опора і підтримка для інших, допомагаючи їм знайти гармонію в танці. Її присутність створює відчуття спокою і завершеності, підкреслюючи важливість коренів і зв'язку з природою.

Загальний хореографічний образ Дівчини-землі — це втілення сили, стабільності та гармонії. Вона є символом родючості і життя, яке відновлюється і продовжується завдяки її підтримці. Її присутність у танці надає йому відчуття глибини і зв'язку з природою, роблячи його більш цілісним і гармонійним.

Дівчина-вода. Образ Дівчини-води в хореографічній постановці символізує гнучкість, мінливість, чистоту і спокій. Вона уособлює силу, яка здатна адаптуватися до будь-яких обставин, знаходити шлях навіть у найскладніших ситуаціях додаючи спокій та гармонію.

Вода в китайській культурі символізує життя, оновлення, плинність часу і внутрішню гармонію. Дівчина-вода втілює ці риси, є джерелом життєвої сили, здатною зцілювати, очищати і давати життя. Вода також символізує мудрість, гнучкість і здатність знаходити баланс у найскладніших умовах.

Дівчина-вода привносить у танець плавність і гармонію. Вона здатна пом'якшувати різкі рухи інших персонажів, створюючи відчуття спокою і рівноваги. Її роль — підтримувати загальний ритм і баланс танцю, нагадуючи про важливість гнучкості та здатності адаптуватися.

Її танець складається з плавних, текучих рухів, що нагадують плин річки чи морські хвилі. Вона використовує віяло для створення ілюзії водних потоків; її рухи плавні, але часом можуть бути стрімкими, як бурхлива течія. Її танець відображає здатність води приймати різні форми – від тихого струмка до потужного водоспаду.

Взаємодія Дівчини-води з іншими персонажами пом'якшує їхні рухи, додаючи в танець гармонію. Вона здатна підлаштовуватися до їхнього темпу або заспокоювати і вирівнювати рухи, створюючи відчуття єдиного потоку. Її присутність підкреслює важливість гнучкості та здатності пристосовуватися до змін.

Дівчина-вода – це втілення гнучкості, чистоти і гармонії. Вона символізує здатність до адаптації, внутрішню силу і спокій, який можна

знайти в будь-яких обставинах. Її образ надає танцю м'якість і плавність, роблячи його більш гармонійним і цілісним.

2.2. Композиційно-архітектонічна будова хореографічної постановки

Хореографічна драматургія постановки

Пролог: Сцена поступово занурюється в м'яке світло, що символізує світанок над родючими землями Хубея. Жінки з народу Хань виходять на сцену з віялами – символом жіночності, витонченості та грації. Їхні плавні рухи відображають початок нового дня, коли природа пробуджується, і вони готуються до важливої роботи — збору врожаю.

Експозиція: Жінки повільно рухаються сценою, піднімаючи віяла, ніби звертаючись до неба. Їхні рухи відображають гармонію з природою. Кожен жест наповнений любов'ю до землі та вдячністю за її плоди, створюючи відчуття єдності з природою і спокою перед початком великої роботи.

Зав'язка: Початок збору врожаю. Жінки з піднесенням беруться за роботу, використовуючи віяла як знаряддя для впорядкованого збору врожаю. Віяла стають не просто декором, а інструментом, що допомагає ритмічно і організовано збирати плоди праці. Рухи стають чіткішими і динамічнішими, відображаючи зусилля, вкладені в збір урожаю.

Розвитку дії: Танець набирає обертів. Жінки виконують складні хореографічні елементи, демонструючи свою майстерність і витривалість. Віяла служать засобом вираження емоцій – від радості і захоплення до напруження і втоми. Ритм танцю посилюється, передаючи відчуття невідкладності та важливості моменту. Взаємодія між жінками стає інтенсивнішою, підкреслюючи їхню спільну мету і підтримку одна одної в процесі праці.

Кульмінація: Досягнувши найвищої точки напруги, танець переходить у кульмінацію. Жінки, зібравши урожай, піднімають віяла над головою,

святкуючи свій успіх і досягнення. Усі разом виконують колективний танець, де кожен рух переплітається з іншим, утворюючи складний і гармонійний візерунок. Віяла розгортаються в їхніх руках, символізуючи радість, вдячність і надію на краще життя.

Розв’язка: Жінки, задоволені своєю працею, обмінюються поглядами, сповненими радості та надії. Вони дивляться в майбутнє, мріючи про нові врожаї і досягнення. Віяла стають символом здійснених мрій і надій.

Фінал: Дівчата разом піднімають віяла, відзначаючи завершення танцю і святкування. В останні хвилини вони об'єднуються в коло, демонструючи єдність своїх мрій і прагнень. М'яке світло підкреслює віяла, що м'яко коливаються в такт останнім звукам музики, символізуючи безперервний цикл життя, праці та надії на краще майбутнє.

Музична драматургія

Основні частини	Такти	Хронометраж
<i>Пролог</i>	16	00:20 с.
<i>Експозиція</i>	32	00:27 с.
<i>Зав’язка</i>	64	01:24 с.
<i>Розвиток дії</i>	64	02:20 с.
<i>Кульмінація</i>	24	03:46 с.
<i>Розв’язка</i>	32	04:00 с.
<i>Фінал</i>	16	04:40 с.
Усього	248 тактів	04 хв. 50 с.

Упорядкованість танцювальних епізодів

Епізод 1. «Дівчата з віялами виходять на сцену»

У першому танцювальному епізоді дівчата з народу Хань з'являються на сцені, створюючи образ традиційного китайського святкового процесу – збору врожаю. Дівчата розташовуються в ряд або у формі кола, утворюючи симетричний і гармонійний ансамбль. Віяла в їхніх руках розгорнуті, що створює візуальний ефект легкості і витонченості. Світло злегка грає на віялах, відбиваючись і створюючи ефект мерехтіння.

У цьому епізоді, танцювальні рухи характеризуються плавністю та синхронністю. Дівчата виконують ніжні й граціозні рухи, використовуючи віяла як подовження своїх рук. Рухи включають плавні махи віялом та обертання, що нагадують вітер. Переходи між рухами відзначаються чіткою ритмічною структурою, що підкреслює гармонійність танцю.

Віяло стає не лише аксесуаром, а й важливим елементом, що взаємодіє з простором. Дівчата використовують його для створення різноманітних форм і патернів у повітрі, демонструючи витончену техніку. Віяло розгортається і складається, що додає динаміки та виразності епізоду.

Їхні рухи стають більш спокійними і медитативними, що відображає завершення першого етапу вистави та перехід до наступного епізоду.

Цей епізод вражає своєю елегантністю і чуттєвістю, відображаючи багатство традиційної китайської культури через витончені рухи та символічні елементи віяла.

Тривалість: 00 хв.45 с.

Епізод 2: «Дівчата піднімаючи віяла, звертаючись до неба»

Цей епізод передає ідею гармонії і спокою, що передують важливій праці, показуючи, як дівчата, використовуючи віяла, створюють враження єдності з природою і внутрішнього спокою. Віяла у їхніх руках стають інструментом для вираження зв'язку з природою та підготовки до великої роботи.

Дівчата піднімають віяла до неба великими, повільними дугами. Цей жест створює враження, що виконавці звертаються до небес та вітру, просячи благословення та зливаючись з природою. Рухи рук і віял формують образ єдності з природним світом.

Повільні і м'які рухи, підкреслені граціозними жестами, створюють відчуття глибинного контакту з природою. Їхні рухи і синхронність відображають внутрішній спокій і гармонію, демонструючи підготовку до великої праці та виражаючи духовний зв'язок з навколишнім світом.

Тривалість: 00 хв.50 с.

Епізод 3: «Початок збору врожаю»

Цей танцювальний епізод ілюструє перехід від спокійного звернення до природи до активної роботи, демонструючи організованість і ефективність збору врожаю через виразні та злагоджені рухи танцівниць.

Віяла, які раніше піднімалися вгору, тепер виконують нову функцію. Танцівниці готуються до початку збору врожаю, їхні рухи набирають енергії і рішучості. Рухи стають більш зосередженими і цілеспрямованими. Віяла використовуються як символічні інструменти для збору врожаю, зображаючи процес збору зерен. Рухи віял синхронізовані, що створює враження колективної праці та злагодженості.

Танцювальні жести включають розгортання віял для «збирання» і «переміщення» плодів, що підкреслює майстерність і дбайливість у роботі. Музика і ритм підкреслюють енергійність і продуктивність збору врожаю, зображуючи швидкість і ритмічність процесу.

Наприкінці епізоду дівчата поступово зменшують темп своїх рухів, організовуючи «врожай» у символічні стоси або купи. Віяла піднімаються у формі завершального жесту, що символізує успішний кінець роботи.

Тривалість: 01 хв.15 с.

Епізод 4: «Дівчата з піднесенням беруться за роботу, перетворюючись на символи чотирьох стихій»

Цей епізод показує, як дівчата, використовуючи віяла, перетворюються на символи чотирьох стихій, демонструючи енергію і характер кожної стихії – вітру, води, землі та вогню.

Танець дівчини Вітер: Танцівниці, що символізують вітер, виконують швидкі, вільні і легкі рухи, які імітують пориви вітру. Віяла рухаються в невеликих, швидких змахах, створюючи враження повітряних струменів. Вони використовують віяла для створення спіральних і вітряних форм, що ілюструють динамічність і мінливість вітру.

Танець дівчини Вода: Танцівниці, що уособлюють воду, виконують плавні, текучі рухи, які відображають ритм води. Віяла використовуються для створення хвилеподібних і кругових рухів, що імітують течії та хвилі води. Руки і віяла плавно і легко ковзають по повітрю, підкреслюючи гармонію і безперервність води.

Танець дівчини Земля: Танцівниці, що символізують землю, виконують стійкі, потужні і статичні рухи, відображаючи стабільність і міцність землі. Віяла тримають міцно і чітко, використовуючи їх для створення геометричних форм, які нагадують про твердість і впевненість. Рухи і позиції виражають силу і основи, з чітким, структурованим використанням віял.

Танець дівчини Вогонь: Танцівниці, що уособлюють вогонь, виконують енергійні і експресивні рухи, які нагадують про палаючий вогонь. Віяла використовуються для створення ефекту полум'я, з швидкими, різкими і виразними змахами. Руки і віяла рухаються в різких і потужних жестах, підкреслюючи інтенсивність і пристрасть вогню.

Дівчата поступово перетворюються з однієї стихії в іншу, створюючи враження змін і переходів. Їхні рухи і позиції плавно переходять від однієї стихії до іншої, імітуючи натуральні цикли і зміни в природі.

Наприкінці епізоду дівчата виконують синхронний фінальний жест, об'єднуючи елементи всіх чотирьох стихій. Віяла знову піднімаються в

повітря, утворюючи гармонійну і збалансовану фігуру, що символізує єдність і взаємодію стихій.

Тривалість: 01 хв.50 с.

Епізод 5. «Святкування успіху»

Цей епізод виражає святкування успіху та досягнень через колективний танець і підняття віял, демонструючи радість і гордість жінок за виконану роботу та їхню єдність у святкуванні. Танцівниці виходять на сцену, зібравши врожай, і готуються до святкування.

Жінки піднімають віяла над головою, виконуючи радісні і горді рухи. Їхні віяла сяють під сценічним світлом, створюючи ефект тріумфу. Руки підносяться у висоту, символізуючи гордість і задоволення від виконаної роботи. Танцівниці формують коло, що підкреслює єдність і спільне святкування. Віяла тримають високо, утворюючи символічні фігури, які можуть відображати сонце або інші знакові образи.

Танцівниці виконують синхронний колективний танець, який виявляє радість і досягнення. Рухи є енергійними, ритмічними і чіткими, підкреслюючи злагодженість і командну роботу.

Епізод завершується фінальним акордом, коли жінки виконують заключний жест святкування. Віяла піднімаються над головою, і танцівниці формують символічне коло, що символізує досягнення і єдність. Світло на сцені стає яскравішим, відображаючи радість і урочистість моменту. Музика поступово зменшується, створюючи враження завершення святкування та підкреслюючи успіх.

Тривалість: 01 хв.25 с.

Епізод 6. «Завершення танцю та святкування»

Цей епізод відзначає завершення танцю і святкування через спільне підняття віял, демонструючи єдність, гордість і радість від виконаної роботи.

Дівчата збираються в центрі сцени і разом піднімають віяла над головою. Цей жест символізує завершення танцю і святкування досягнень. Руки піднімаються плавно і синхронно, віяла створюють візуальний ефект, що

підкреслює єдність і завершеність. Танцівниці формують коло, тримаючи віяла високо.

Наприкінці епізоду дівчата виконують заключний жест – спільний поклін та розведення рук з віялами в сторони, підкреслюючи завершення і вдячність, спокій та досягнення, демонструючи єдність, гордість і радощі від виконаної роботи.

Тривалість: 01хв.10 с.

2.3. Характеристика музичної основи хореографічного твору та сценографія

Музика до китайського народного танцю «Гра з віялами» є важливим компонентом, що визначає художню виразність та емоційний вплив даного хореографічного твору, відображаючи багатовікові культурні традиції Китаю.

Традиційні китайські музичні інструменти, такі як *шен*, *гунгуан*, *піпа* та *ді*, є носіями автентичного китайського музичного спадку і створюють унікальний звуковий фон, який глибоко пов'язаний з культурним контекстом танцю. Шен і ді надають мелодійності плавності та ніжності, тоді як гунгуан і піпа підкреслюють ритмічні акценти, що підтримують динаміку танцю.

Мелодійні лінії, що виконуються на ді та піпа, мають плавний, тягучий характер, що створює відчуття спокою і гармонії. Це відображає естетичний і філософський підхід до краси в китайській культурі, де кожен рух і кожен звук сприймаються як частина єдиного гармонійного цілого.

Ритмічна структура музики варіюється залежно від сценічної дії: від повільних і спокійних ритмів у вступних і завершальних частинах танцю до більш енергійних і динамічних у центральних епізодах. Ця ритмічна гнучкість дозволяє точно передати різні емоційні стани танцюристів і підкреслити рухи з віялами, які можуть бути як плавними та ніжними, так і швидкими та енергійними.

Музична основа танцю включає різні емоційні контрасти, які відображають зміну настрою та темпу в хореографії. Перехід від спокійних, медитативних мелодій до більш жвавих і ритмічних фрагментів створює драматичний ефект, що підсилює емоційний вплив танцю на глядача.

Музика в танці «Гра з віялами» несе в собі глибокий символічний зміст. Вона відображає природні явища, такі як вітер, вода, земля, вогонь, що асоціюються з плавністю та легкістю, різкістю ритмічності рухів віяла. Такий символізм є важливим для китайського мистецтва, де кожен елемент має багатозначне значення і сприяє переданню філософських ідей про гармонію людини з природою та світом.

Танець виконується у 2/4 музичному розмірі, що забезпечує стабільну та чітку ритмічну основу, яка дозволяє танцівникам виконувати плавні, синхронізовані рухи, характерні для цього виду народного танцю. Така ритмічна структура підкреслює як граційність, так і чіткість у взаємодії з віялом.

Темп музики варіюється залежно від конкретної частини танцю та настрою, який вона має передати. Початок танцю та завершальні частини мають помірний темп, що відображає спокій і витонченість (*Andante* або *Moderato*), тоді як середні частини мають швидший темп (*Allegro*), який підкреслює динаміку й енергійність гри з віялами. Ці зміни темпу дозволяють створювати контрасти між спокійними та більш активними епізодами танцю.

Характер музики в танці відображає легкість й витонченість рухів, створюючи атмосферу грації та краси. Музика часто має м'яке, плавне звучання, що підкреслює гармонійність і злагодженість дій танцівників.

Водночас у більш енергійних частинах музика має жвавіший, ігровий характер, що додає танцю елементів радості та невимушеності. Таким чином, музичний розмір, темп і характер музики китайського народного танцю «Гра з віялами» формують гармонійну основу, яка підтримує художній задум танцю і сприяє передачі його культурного й емоційного змісту.

Таким чином, музика до китайського народного танцю «Гра з віялами» гармонійно поєднує традиції, емоційність і символізм, створюючи глибокий художній образ з естетичним та культурним значенням. Музичний розмір, темп і характер є ключовими складниками, що визначають виразність рухів і загальний емоційний настрій танцю.

Музичний розмір – 2/4.

Темп: від помірного до швидкого.

Характер музики: легкий, витончений.

Сценографія китайського народного танцю «Гра з віялами»

Сценографія до китайського народного танцю «Гра з віялами» має створити атмосферу, яка поєднує традиційну китайську естетику з елементами природи, підкреслюючи легкість і граційність рухів танцюристів. Основний акцент робиться на костюми, кольорову гаму, декорації, світло і сценічні ефекти, які разом формують єдиний художній образ, відображаючи символізм танцю та його культурне значення.

Костюми

Костюми для дівчат у танці «Гра з віялами» мають відображати традиційну китайську естетику, підкреслюючи грацію, легкість і витонченість рухів. Костюми повинні бути витримані в ніжних кольорах і виготовлені з легких матеріалів, що створюють відчуття плавності і легкості під час танцю.

Костюм складається з класичного верхнього одягу (кімоно) з широкими рукавами, які закінчуються шифоновими вставками, що плавно спадають під час рухів. Талія підкреслюється широким поясом з декоративними елементами, такими як вишивка та аплікації із зображенням квітів та птахів. Вишиті квіти, листя та інші природні мотиви, що символізують гармонію з природою.

Волосся зібране у високу зачіску, прикрашену шпильками у формі квітів або з декоративними елементами, такими як перлини або стрічки, що спадають уздовж спини.

Дівчата у цих костюмах виглядають як втілення грації та елегантності. Легкість матеріалів і ніжні кольори підкреслюють їхні плавні рухи з віялами, створюючи гармонійний і цілісний образ, що відповідає традиціям і символіці китайського народного танцю «Гра з віялами».

Освітлення

Освітлення та кольорова гама для китайського народного танцю «Гра з віялами» повинні бути органічно поєднані, щоб створити гармонійний і вражаючий художній образ.

М'яке освітлення, яке включає біле або блакитне світло, слугує для створення спокійної та атмосферної обстановки. Це освітлення плавно переходить у різні відтінки, підкреслюючи елегантність і ніжність рухів танцюристів. Фонове освітлення, що використовує блакитні або ніжно-бірюзові тони, відтворює ефект водної стихії або ранкового світла, посилюючи загальну атмосферу.

Для динамічних частин танцю застосовуються яскравіше, динамічне освітлення. Зміна кольорів, таких як жовтий або помаранчевий, додає енергійності та радості до виконання. Ефекти, такі як кольорові прожектори або стробоскопи, підкреслюють ритмічність та динаміку танцю, створюючи живий і динамічний візуальний ряд.

Тематичні елементи включають імітацію води за допомогою проекторів, які відтворюють ефект течії води з хвилястими відблисками світла. Це додає глибини і підкреслює водну тематику танцю. Візуальні ефекти, такі як голографічні або світлові проекції, відтворюють природні елементи, такі як хвилі або блики на воді, що додатково збагачує сценічний простір.

Таким чином, кольорова гама і освітлення повинні працювати в тандемі, створюючи атмосферу, яка підкреслює концепцію танцю «Гра з віялами» і забезпечує вражаюче сприйняття виступу.

Реквізит

Основний реквізит – віяла, виготовлені з легких, але міцних матеріалів. Віяла прикрашені розписом та вишивкою, що відображає китайську тематику і підкреслює їхню культурну значимість.

Декоративні елементи, такі як шовкові стрічки або декоративні камені, можуть бути додані до віял, підкреслюючи їхню красу і важливість у танці.

Висновки до другого розділу

Другий розділ кваліфікаційної роботи зосереджений на аналізі народного танцю «Гра з віялом», що відображає традиції провінції Хубей у Китаї. Цей танець є важливою частиною народної спадщини Хань і виконується жінками під час святкування врожаю. Основні висновки, отримані в результаті дослідження, є наступними:

1. Проведено ідейно-тематичний аналіз постановки, розкрито її ідею, тему, конфліктну ситуацію та надзавдання. Описано лібрето, персонажів, час і місце дії, що відображає культурну спадщину провінції Хубей і є яскравим прикладом її культурної спадщини. Сформульовано композиційно-архітектонічну будову хореографічної постановки, яка через взаємодію просторових рішень, танцювальних рухів і музичних елементів створює емоційну атмосферу.

Кожен епізод символізує любов до природи, радість від врожаю та надію на краще життя. Рухи з віялом не лише додають естетичної краси танцю, але й несуть глибоке символічне значення, яке підкреслює позитивні емоції та зв'язок з природними циклами.

2. Проаналізовано музичний матеріал, що відіграє ключову роль у формуванні емоційного контексту хореографічної постановки. Особливу увагу приділено інтеграції музичного супроводу з використанням віяла, яке є центральним елементом танцю. Музика підкреслює рухи з віялом, акцентуючи їх символічне значення та емоційний вплив. Це надає сценам святкування врожаю специфічної атмосфери, що відображає культурні цінності та мрії виконавців.

Музичний супровід сприяє створенню єдиної гармонійної композиції, що ефективно передає основну ідею та емоційний контекст постановки. Означено жанр танцю «Гра з віялом», що підкреслює національну ідентичність та культурну спадщину Китаю. Він відображає не лише локальні традиції провінції Хубей, але й загальні елементи народної культури Піднебесної. Цей танець є важливим елементом, що сприяє збереженню культурної самобутності та передачі традицій майбутнім поколінням.

3. Візуалізовано сценографію хореографічної постановки, що підтримує атмосферу радості та святкового настрою дівчат під час роботи з віялом та збору врожаю. Сценічний простір оформлено таким чином, щоб відобразити яскраві кольори природи і символіку врожаю, створюючи контекст для динамічних і виразних рухів танцюристок.

Актуальність автентичних традицій китайського народного танцю «Гра з віялом» акцентує увагу на збереженні культурної спадщини, підтримці та популяризації китайського хореографічного мистецтва. Це сприяє збереженню національної ідентичності та культурного багатства, яке є важливим для культурної самосвідомості та історичної пам'яті народу.

Отже, танець «Гра з віялом» не тільки зберігає культурну спадщину провінції Хубей, але й відображає загальні культурні та філософські цінності китайської народної традиції. Він є важливим елементом для розуміння та збереження культурної ідентичності, що підтверджує його значущість у контексті китайської культурної спадщини.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У процесі здійснення кваліфікаційної роботи «Традиційні танці в китайській культурі: «Гра з віялом»» нами було проаналізовано велику кількість літературних, мистецтвознавчих та наукових джерел українських та китайських дослідників (Максименко А., Помпи О., Разуменко Т., Ян Сісі, Чень Кайшена, Фен Баоцзян, Чжана Гомінь та інших) та на основі визначених завдань було зроблено наступні висновки:

1. Аналіз історичного розвитку танцю в Китаї показує, що танцювальне мистецтво пройшло через кілька значних етапів еволюції, кожен з яких відзначався впливом на культурне життя країни. Від ранніх ритуальних танців у древньому Китаї до розквіту класичних і народних форм в імператорських династіях, танець завжди відображав соціальні, політичні та культурні зміни. Основні етапи включають розвиток імператорських танців, народних традиційних форм та сучасних інновацій.

Танцювальне мистецтво в Китаї стало важливим аспектом культурного самовираження та національної ідентичності, впливаючи на суспільні ритуали, свята та театральні постановки. Сучасний танець продовжує зберігати та трансформувати ці традиції, інтегруючи їх у нові культурні контексти та сприяючи глобальному культурному обміну.

2. Ідентифікація та опис основних видів традиційних китайських танців показують, що кожен стиль має унікальні особливості та важливе значення для китайської культури. Основні види включають: класичний китайський танець – відзначається складними техніками і виразними рухами, часто використовуваними в імператорських дворах та театральних постановках. Народні танці – різноманітні стилі, що відображають життя та традиції різних етнічних груп Китаю.

Театральні постановки – такі як танці, що супроводжують китайську оперу, поєднують елементи драми, музики і танцю, створюючи сценічні образи та сюжетні лінії. З'ясовано, що кожен із цих видів танців має своє

значення в культурному контексті, сприяючи збереженню і передачі традицій та культурної ідентичності.

3. Дослідження імплементації символів соціокультурного життя Китаю в хореографічне мистецтво показало, що ці символи активно використовуються для передачі культурних та соціальних значень у танцювальних постановках. Встановлено, що символи соціокультурного життя, такі як традиційні свята, релігійні обряди та етнічні особливості, інтегруються в хореографічні постановки через специфічні танцювальні техніки, костюми та сценографічні рішення.

Це дозволяє зберігати культурну ідентичність та передавати культурні цінності через сучасне мистецтво. Ці символи адаптуються до сучасних форм танцю, зберігаючи культурну ідентичність та передаючи культурні цінності. Таким чином, хореографічні постановки ефективно зберігають і популяризують китайську культурну спадщину.

4. Детальний аналіз ідейного та тематичного змісту хореографічного твору виявив, що основні концептуальні ідеї та теми формують глибоке художнє послання постановки. Хореографічний твір «Гра з віялом» реалізує певні ідеї через сюжетні лінії, символічні елементи та емоційний вираз, що дозволяє відобразити основні теми, такі як культурні традиції, соціальні явища або особистісні переживання. Основні концепти, закладені в постановці, формують її унікальний художній стиль і сприяють глибшому розумінню та сприйняттю твору глядачами.

5. Аналіз композиційно-архітектонічної структури хореографічної постановки «Гра з віялом» показав, що постановка має чітко організовані танцювальні номери, ефективну взаємодію між виконавцями та продумане використання сценічного простору. Ці елементи гармонійно поєднуються для створення динамічного і виразного сценічного ефекту.

6. Охарактеризувавши музичний супровід хореографічної композиції, можна зазначити, що музика відіграє ключову роль у формуванні атмосферного та емоційного контексту твору. Музика визначає ритм,

тональність і емоційну палітру постановки, що посилює виразність танцювальних номерів та створює відповідну атмосферу. Звуковий супровід підкреслює основні тематичні елементи й допомагає глядачам глибше пережити емоційний зміст композиції, забезпечуючи гармонійне поєднання рухів і музичних мотивів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алтухов В. А., Вей Вей. Емоційна виразність у китайському народному танці [Електронний ресурс]. The 4th International scientific and practical conference «Science and technology: problems, prospects and innovations» (January 18-20, 2023) CPN Publishing Group, Osaka, Japan, 2023. С. 386–390.
2. Голдрич О. С. Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю. Львів : Сполом, 2006. 172 с.
3. Жуковська Т. І. Виконавська культура у площині сучасних українських мистецтвознавчих досліджень. *Культура і сучасність*. Вип. № 2. 2015. С. 141–146.
4. Зайцев Є.В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю : навч. пос. для ВНЗ культури і мистецтв I–IV рівнів акредитації / вид. 2, доопрац. і доповн. Вінниця : Нова книга, 2007. 416 с
5. Кращі танці – танці народів світу китайський танець з віялом. URL: <https://yak.bono.odessa.ua/articles/krashhi-tanci-tanci-narodiv-svitu-kitajskij-tanec.php> (дата звернення: 12.01.2024).
6. Максименко А.І. Хореографічна освіта в Китаї: традиції та сучасність. *Актуальні питання мистецької освіти та виховання*. 2014. № 1–2 (3–4). С. 105–113.
7. Мольдерф Т. М., Вільховченко Т. І. Квіткова символіка у китайському танці: культурологічний вимір. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Випуск 48/2024. С. 462–468.
8. Орловський М. Танці Піднебесної: загадковість і неповторність. URL: <https://sinologist.com.ua/orlovskiy-m-tantsi-pidnebesnoyi-zagadkovist-nepovtornist/> (дата звернення: 12.01.2024).
9. Помпа О. Д. Чинники формування народних танців. *Актуальні питання культурології*. Вип. № 16. Рівне : РДГУ, 2016. С. 215–218

10. Разуменко Т. О. Роль танцювальних традицій у патріотичному вихованні молоді на прикладі України та КНР. *Педагогіка та психологія*. Вип. № 54. 2016. С.107–118.
11. Традиційний китайський танець. URL: <https://yak.bono.odessa.ua/articles/tradicijnij-kitajskij-tanec-chastina-5.php> (дата звернення: 16.01.2024).
12. Фен Баоцзян. Організаційно-творчий розвиток балетного театру в Китаї: дис. доктора філософії за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» / Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Київ, 2024. 224 с.
13. Хе Сюефей. Удосконалення музичної підготовки майбутнього вчителя хореографії в умовах вищої педагогічної освіти: дис. ... канд. пед. наук. Київ : Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2019. 193 с.
14. Чень Кайшен. Символіка хореографічного мистецтва Китаю: міфопоетична складова. *Проблеми мистецької освіти та виконавства*: зб. наук.-метод. ст. Вип. № 13. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2023. С. 243–247.
15. Чжан Гомінь. Традиції народного танцю в Китайській народній республіці. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Вип. № 67. Т. 1. Запоріжжя : Класичний приватний ун-т, 2019. С. 82–85.
16. Шариков Д. І. «Contemporary dance» у балетмейстерському мистецтві: Навчальний посібник. Київ: КиМУ, 2010. 170 с.
17. Шариков Д. Статистичні різновиди народних танців в світі. *Вісник Львів. ун-ту. Серія «Мистецтво»*. Вип. № 14. 2014. С. 110–119.
18. Ян Сісі. Міфопоетична символіка лотоса в хореографічній культурі Китаю. *Танцювальні студії*. Вип. № 2. 2018. С. 52–60.
19. 李志.中國民族民俗舞蹈教學方法.瀋陽:萬娟。2006。208年。
20. 潘志濤.中國民間舞蹈教學手冊與方法.上海:上海音樂出版社。2001.第331頁

ДОДАТКИ

Рис. 2.1. Віяло до образу «Дівчина-сонце»

Рис. 2.2. Віяло до образу «Дівчина-небо»

Рис. 2.3. Віяло до образу «Дівчина-вогонь»

Фото фрагментів з танцю

